

PEIPSIÄÄRE VALLA
EELARVESTRAATEEGIA
AASTATEKS 2024–2027

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. SOTSIAALMAJANDUSLIK KESKKOND	4
1.1 Eesti majanduskeskkond	4
1.2 Ülevaade Peipsiääre valla elanikkonnast ja lähiaastate arengusuundadest	5
2. EELERVESTRAATEEGIA AASTATEL 2024- 2027.....	7
2.1 Põhitegevuse tulud	7
2.2 Põhitegevuse kulud	9
2.3 Investeeringustegevus	10
2.4 Finantseerimistegevus.....	13
2.5 Sõltuv üksus.....	13
2.6 Arvestusüksus	15
3. KOKKUVÕTE.....	16

SISSEJUHATUS

Peipsiääre valla eelarvestrateegia on koostatud vastavalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi KOFS) §20 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi KOKS) § 372 alusel. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist järgnevas neljaks aastaks. Arengukava koos eelarvestrateegiaga on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel. Iga-aastane valla eelarve, arengukava ja eelarvestrateegia peavad olema seoses ja üksteist toetama.

KOFS näeb ette, et eelarvestrateegias tuleb eraldi välja tuua olulisemad investeeringuobjektid koos kogumaksumuse prognoosi ja võimalike finantseerimisallikatega.

Eelarvestrateegia kohustuslikuks osaks on rahandusministri määrusega kinnitatud vormidel eelarveandmed strateegia perioodi kohta.

Andmed on esitatud Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud tabelis, kus on eelmise majandusaasta tegelikud, jooksva aasta eeldatavad ja aastateks 2024-2027 prognoositavad põhitegevuse tulud, eeldatavad põhitegevuse kulud, investeerimistegevuse eelarveosa olulisemad tegevused ja investeeringud koos kogumaksumuse prognoosi ja võimalike finantseerimisallikatega, eeldatav finantseerimistehingute maht ning likviidsete varade muutus.

Peamised põhimõtted eelarvestrateegia koostamisel on:

- valla jätkusuutlikkuse ja finantsvõimekuse säilitamine;
- põhitegevuse kulude kasv peab olema väiksem, kui põhitegevuse tulude kasv;
- positiivne tulem, mis võimaldab lisaks laenude tagasimaksetele panustada vahendeid investeerimistegevusse;
- toetusrahade kaasamine investeeringuteks;
- finantsdistipliini tagamise meetmetest tuleb kinni pidada.

1. SOTSIAALMAJANDUSLIK KESKKOND

1.1 Eesti majanduskeskkond

2023. aasta kevadel esitas Rahandusministeerium oma kodulehel kevadise majandusprognoosi (tabel 1). Majandusolud muutusid 2022. aasta jooksul kiiresti halvemuse suunas kogu Euroopa Liidus. Hinnatõus hakkas kiirenema juba sõja eelõhtul 2021. aasta sügisel ning sellele lisandusid energiakriis ja kaubanduspiirangud, mis eriti Eestis kiirendasid hindade kasvu veelgi. Tänapäevaks on hinnatõus oluliselt aeglustunud, kuid majandus jätkuvalt kerges languses.

Palga ostujõud hakkab 2023. aasta lõpus taas kasvama. Tööturu seis on tugev vaatamata majanduslangusele. 2022. aastal hõivatute arv kasvas ja hõive vähenemist ei ole oodata ka 2023. aastal. Töötuse määr siiski kasvab, peamiselt sõjapõgenike lisandumise kaudu statistikasse. Tööturg kohandub kriisiga valdavalt palga ostujõu languse kaudu.

Hinnalangus on juba oluliselt aeglustunud. Tarbijahindade aastane hinnatõus aeglustub 2023. aasta lõpuks 5%ni, mis jääb palgakasvule selgelt alla. 2022. aastal hinnatõusu vedanud energiahinnad on viimase poole aasta jooksul oluliselt langenud, mistõttu on viimase poole aasta hinnatõus olnud tagasihoidlikum. Hinnasurved esialgu siiski jätkuvad, kuna kõik ettevõtted pole suutnud oma kasumlikkust taastada ja kiire palgakasv jätkub.

Tabel 1 Prognoosi põhinäitajad

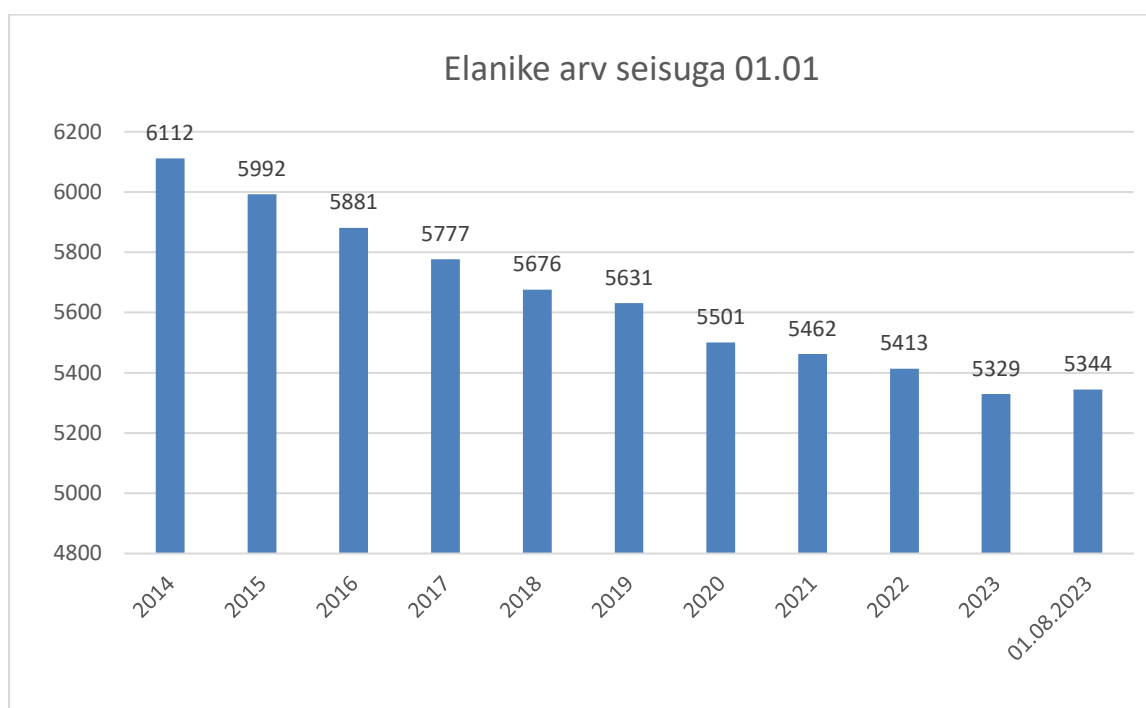
	2022 tegelik	2023 progno os	2024 progno os	2025 progno os	2026 progno os	2027 progno os
Reaalse SKP aastakasv %	-1,3	-1,5	3,0	2,5	2,3	2,0
Tööpuudus %	5,6	7,4	7,2	6,9	6,6	6,5
Inflatsioon %	19,4	9,2	3,0	2,1	1,3	1,9
Palgakasv %	8,9	9,0	5,7	4,1	4,3	4,2
Valitsussektori:						
tulud kokku (mln eurot)	13 890	14 798	15 274	15 957	16 299	16 711
kulud kokku (mln eurot)	14 267	16 457	16 978	17 656	18 285	18 666
ülejäak/puudujäak (mln eurot)	-335	-1 659	-1 704	-1 700	-1 985	-1 955
nominaalne eelarvepositsioon (% SKP)	-0,9	-4,3	-4,2	-4,0	-4,5	-4,2
struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	-0,7	-2,0	-2,6	-3,0	-3,9	-4,0
kumulatiivne struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	-8,9	-10,4	-12,4	-14,8	-18,2	-21,4
võlakoormus (% SKP)	18,4	20,2	23,6	27,1	30,4	33,0
reserv kokku (% SKP)	11,0	7,3	7,0	7,0	6,9	6,8

Allikas: Rahandusministeeriumi kevadine prognoos 2023

1.2 Ülevaade Peipsiääre valla elanikkonnast ja lähiaastate arengusuundadest

Peipsiääre vallas on 89 asustusüksust sh Kallaste linn, Alatskivi, Kolkja, Kasepää ja Varnja alevik ning 84 küla, millest suuremad on Koosa, Vara ja Pala külad. Enam kui pool rahvastikust elab 10 suuremas asustusüksuses.

2023. aasta alguses elas Peipsiääre vallas 5329 elanikku (joonis 1). Elanike arv on viimase kümne aasta jooksul kõigi aastate vältel järjekindlalt vähenenud, kuid seisuga 01.08.2023 on toimunud muutus aastaid kestnud langustrendile. Elanike arv on aasta algusega võrreldes kasvanud 15 elaniku võrra.

Joonis 1. Rahvaarv Peipsiääre vallas 2014-2023 Rahvastikuregistri andmetel

Rahvastik küll vananeb, lähimal kümnendil väheneb tööealiste osakaal, kuid samas on viimastel aastatel tõusnud kuni 18-aastaste noorte osakaal (tabel 2). Valla arengus on olulisemad tegurid elanike arv, valla maksumaksjate arv ja keskmine brutopalk.

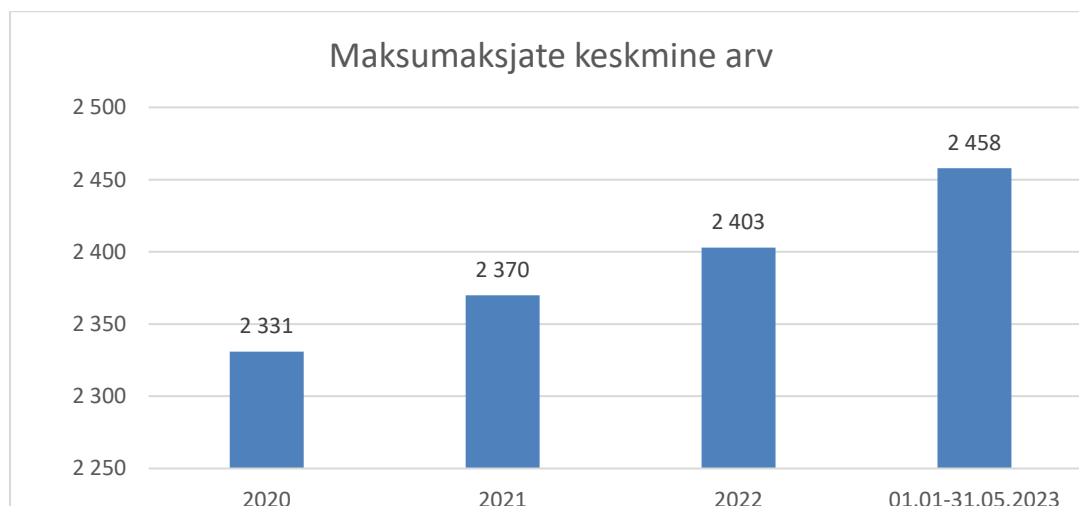
Tabel 2 Elanike vanuseline jaotus Peipsiääre vallas

	01.07.2023	01.01.2023	01.01.2022
18-aastased ja nooremad	868	836	786
19-64 aastased	3088	3095	3131
65-aastased ja vanemad	1361	1398	1496
Kokku	5317	5329	5413

Elanike arvu vähenemine ning vananemine mõjutab vallas pakutavaid avalikke teenuseid.

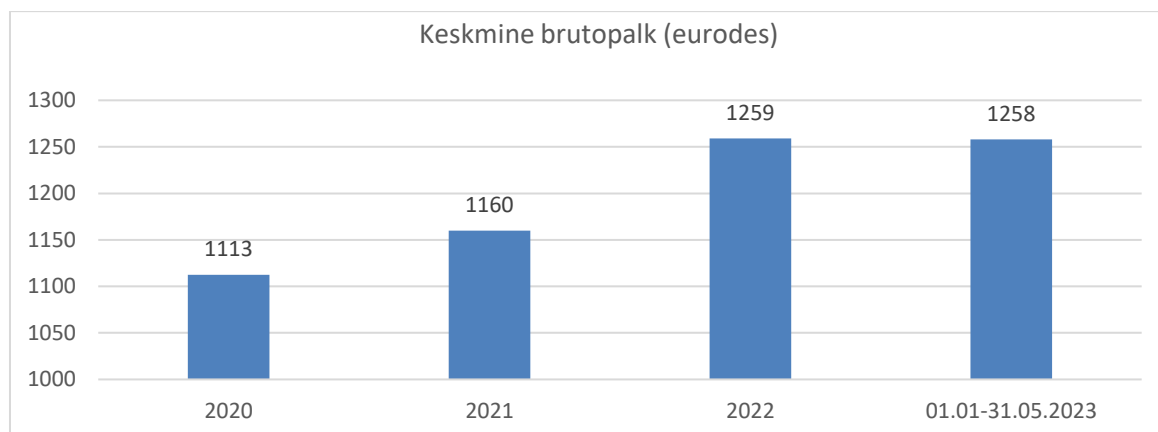
Peipsiääre vald on suutnud vaatamata demograafilise olukorra halvenemisele säilitada finantsvõimekuse rahuldava taseme ja panustada vallale vajalike investeeringute teostamisse. Hoolimata maapiirkonnale omastest majandusprobleemidest on ettevõtlusaktiivsus vallas püsinud stabiilne.

Rahandusministeeriumi andmetel on maksumaksjate keskmine arv aastatel 2020-2023 järjekindlalt tõusnud. Käesoleva aasta 5 kuuga on kasv 55 inimese võrra ehk 2,2% (joonis 2). Võrreldes 2021 ja 2022 aasta andmeid, siis on kasv 33 inimest ehk 1,4%. Seega on 2023-ndal aastal maksumaksjate arv tõusutrendis, mis valla rahalisele seisule mõjub positiivselt.

Joonis 2 Maksumaksjate keskmine arv aastatel 2020-2023 Peipsiääre vallas (allikas Rahandusministeerium)

Rahandusministeeriumi andmetel on füüsilise isiku tulumaksu riigieelarve osa 2023 esimese poolaasta laekumist mõjutanud kõrgem maksuvaba tulu (tööelistel 654 eurot, vanaduspensionistidel 704 eurot), tulumaksutagastused ja pensionisüsteemi teisest sambast lahkujad. Kohalike omavalitsuste füüsilise isiku tulumaksu laekumine kasvas I poolaastal 11,7 protsenti. Peipsiääre valla füüsilise isiku tulumaksu laekumine on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kasvanud 10,2%. Rahandusministeeriumi andmetel oli 2023 aasta mai lõpu seisuga keskmine palk Peipsiääre vallas 1258 eurot ehk püsib 2022 aastaga võrreldes samal tasemel.

Joonis 3 Keskmine brutopalk Peipsiääre vallas (allikas Rahandusministeerium 2023)

2. EELERVESTRAATEEGIA AASTATEL 2024- 2027

Eelarvestrateegia koostamise aluseks on arengukava investeeringute ja tegevuste kava, mille alusel on planeeritud järgmise nelja aasta strateegilised eesmärgid:

- säilitame ja parendame, keskkonnasäästlik ja tark majandamine;
- kvaliteetsed ja kaasaegsed avalikud teenused, mis on kõigile kättesaadavad;
- kaasaegne ja optimeeritud haridus- ja kultuuriasutuste koostöövõrgustik ning piirkonna kultuuriline eripära on hoitud ja väärtustatud;
- kvaliteetne ja optimaalne heaolu- ja sotsiaalteenuste võrgustik;
- keskkonnasõbralik taristu ning atraktiivne avalik ruum.

2.1 Põhitegevuse tulud

Valla tulubaas sõltub ümbritsevast majanduskeskkonnast ning riigi eelarve- ja regionaalpoliitikast. Eesti kohalike omavalitsuste finantsautonoomia on väike. Enamus tuludest otsustatakse keskvalitsuse tasandil rahastamismudelite kaudu. Kõige otsesemat mõju tulubaasile omavad valla elanike arv ja tööturul toimuvad muutused, kuna tööturu seisukorrast sõltub otseselt valla suurima tuluallika füüsilise isiku tulumaksu laekumine.

KOFS-i järgi jagunevad tulud põhitegevuse ja investeerimistegevuse tuludeks. Põhitegevuse alla kuuluvad kõik maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks, mittesihtotstarbelised toetused ja muud tegevustulud. Maksutulud koosnevad füüsilise isiku tulumaksust, maamaksust ja kohalikest maksudest. Tulud kaupade ja teenuste müügist koosnevad riigilõivudest, haridusteenuste müügist teistele omavalitsustele, valla allasutuste omatuludest ning üüri- ja rendituludest. Saadavad toetused tegevuskuludeks koosnevad toetusfondi eraldistest ja muudest saadud toetustest tegevuskuludeks. Muud tegevustulud koosnevad, ressursitasudest, trahvidest ja muudest eelpool nimetatud tuludest.

Põhitegevuse tulude (tabel 3) prognoosimisel on arvestatud :

-tulumaksu laekumise kasvuks on prognoositud 1,2%

-maamaksu laekumise tõusu aastal 2024 10% võrreldes 2023 aastaga

-tulud kaupade ja teenuste müügist on näidatud vähenemist 13% ulatuses võrreldes 2023 aastaga, sest käesoleval aastal jääb eelarve selle rea täitumine eeldatavasti 75% ulatusse

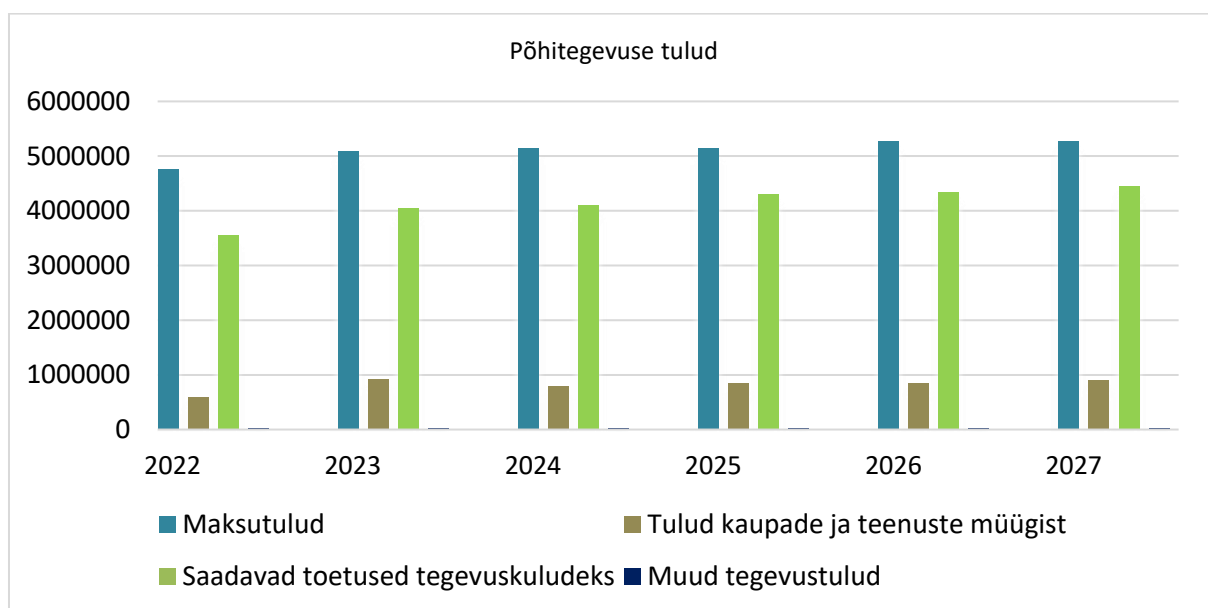
- riigieelarvelised eraldised - tasandusfond ja toetusfond on planeeritud 1,3% kasvuga

- muud tegevustulud on planeeritud 2023 aasta mahus

Tabel 3 Põhitegevuse tulud 2022-2027 eurodes.

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	8 941 511	10 088 478	10 077 917	10 328 917	10 497 700	11 055 700
Maksutulud	4 759 014	5 091 521	5 151 917	5 151 917	5 270 700	5 570 700
sh tulumaks	4 449 673	4 770 921	4 800 000	4 800 000	4 900 000	5 200 000
sh maamaks	309 101	320 000	351 317	351 317	370 000	370 000
sh muud maksutulud	240	600	600	600	700	700
Tulud kaupade ja teenuste müügist	591 375	923 975	800 000	850 000	850 000	1 000 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 564 887	4 046 982	4 100 000	4 300 000	4 350 000	4 450 000
sh tasandusfond	1 133 866	1 075 363	1 100 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
sh toetusfond	2 012 614	2 546 498	2 700 000	2 800 000	2 800 000	2 900 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	418 407	425 121	300 000	300 000	350 000	350 000
Muud tegevustulud	26 234	26 000	26 000	27 000	27 000	35 000

Eelarvestrateegia perioodi 2024-2027 tulud kasvavad keskmiselt 8,8 % (tabel 3).

Joonis 3 Põhitegevuse tulud eelarvestrateegia perioodil

Põhilise osa eelarve sissetulekutest moodustavad maksutulud ja saadavad toetused tegevuskuludeks. Füüsilise isiku tulumaks on valla suurim tuluallikas. Tulumaksu laekumist mõjutavad maksumaksjate arv, keskmine palk ning riigipoolsed tulumaksu jaotusmeetodika muutused. Vallale eelarvesse laekub maksumaksjate tulu, kelle Maksu- ja Tolliameti peetavasse maksukohustuslaste registrisse kantud elukoht on 1. jaanuari seisuga Peipsiääre vald. Maamaks on maa maksustamise hinnast lähtuv maks, mis laekub täies mahus omavalitsusüksuse eelarvesse. Eelarvestrateegia perioodil on planeeritud maamaksu laekumise suurenemist 10% ulatuses. Tulud kaupade ja teenuste müügist koosnevad riigilõivudest, haridusteenuste kohatasudest, valla allasutuste omatuludest ning üüri- ja rendituludest.

Saadavad toetused tegevuskuludeks on eraldised riigieelarve tasandus- ja toetusfondist. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Toetusfond, so eraldised konkreetsete tegevuste katteks – hariduskulude, koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus, toimetulekutoetus, matusetootus, raske ja sügava puudega lastele abi osutamine, asendus-ja järelhooldusteenuste toetus, noorte huvihariduse ja -tegevuse toetus, rahvastikutoimingute hüvitis, teede korrashoid. Tasandus- ja toetusfond on kavandatud eelarvestrateegias 2023.a tasemel. Toetusfondi eraldised sõltuvad riigieelarvest. Muud saadavad toetused on erinevate riigiasutuste sihtotstarbelised toetused ja projektipõhised toetused rahastamise meetmetest. Strateegia koostamisel on nimetatud toetused arvestatud langustrendis võrreldes 2023.aastaga. Muude tegevustulude all on kajastatud vee erikasutustasu, saastetasu, saadud trahve ja muid eelpool nimetatamata tulusid. Muude tegevustulude osas tõusu ette pole näha, tulud jäävad 2023.a tasemele.

2.2 Põhitegevuse kulud

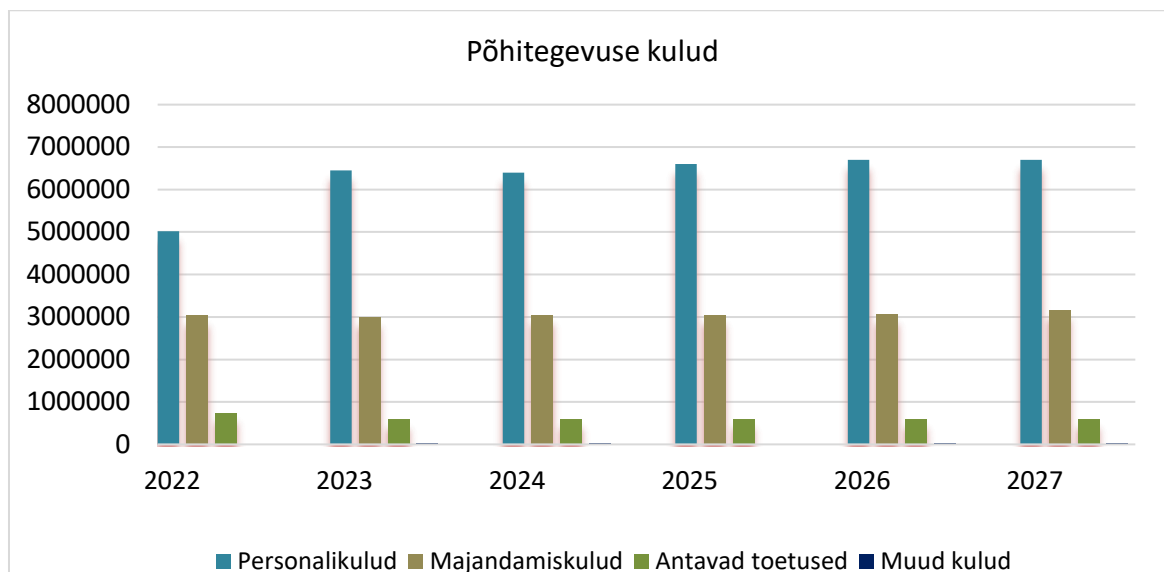
Põhitegevuse kulud on valla poolt antavad toetused tegevuskuludeks ning personali-, majandus- ja muud kulud. Antavad toetused on tegevus- ja projektitoetused mittetulundusühingutele ja teistele organisatsioonidele ning sotsiaaltoetused (tabel 4).

Põhitegevuse kulude samal tasemel hoidmiseks aastatel 2024-2027 tuleb leida valla hallatavate asutuste ühise ökonoomsema majandamise võimalused, juhtimiskulude ülevaatamine, alaeelarvete sisemiste ressursside leidmine, valla varaga seotud kulude alandamine, mittevajaliku vara võõrandamine, energiasäästu meetmete rakendamine.

Tabel 4 Põhitegevuse kulud aastatel 2022-2027

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	8 805 079	10 088 478	10 077 917	10 258 917	10 397 700	10 500 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	746 575	595 347	600 000	600 000	600 000	600 000
Muud tegevuskulud	8 058 504	9 493 131	9 477 917	9 658 917	9 797 700	9 900 000
sh personalikulud	5 016 827	6 454 074	6 400 000	6 600 000	6 700 000	6 700 000
sh majandamiskulud	3 034 139	2 999 197	3 049 600	3 050 000	3 060 000	3 160 000
sh muud kulud	7538	39 860	28 317	8 917	37 700	40 000

Tabelis 4 on näha suur kulude kasv 12,7% võrreldes 2023 aastat 2022 aastaga. Eriti suur tõus 22,3% on 2023 ja 2022 aasta võrdlemisel personalikulude suurenemisel. 2023 aastal tõusid pedagoogiliste töötajate töötasud ning ühtlasi tõsteti valla kõigi ametnike töötasusid. Personalikulude real järgmistele aastatele sellist tõusu pole planeeritud, pigem peab tekkima aastasse 2023 sellele reale kasutamata vahendeid.

Joonis 4 Põhitegevuse kulud eelarvestrateegia perioodil

Põhitegevuse tulem võrdub põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahega. Kohalike omavalitsusüksuste finantsjuhtimise seaduse järgi on põhitegevuse tulemi väärtuseks lubatud ainult null või positiivne summa. Eelarvestrateegia perioodil võib kahel mittejärjestikusel aastal kavandada põhitegevuse tulemit lubatavast väärtusest väiksemana. Negatiivse põhitegevuse tulemi väärtus tähendab, et omavalitsus ei suuda katta jooksvate tulude arvelt jooksvaid kulusid. Samas võimaldab see muudatus suunata mingil perioodil täiendavalt likviidseid varasid põhitegevuse kulude katteks.

Peipsiääre valla põhitegevuse kuludest (joonis 4) on suurima osakaaluga eelarvestrateegia perioodil personalikulud, moodustades tegevuskuludest ligikaudu 63,5%, järgnevad majandamiskulud 30,3%, antavad toetused 6% ning muud tegevuskulud ligikaudu 0,2%.

2.3 Investeerimistegevus

Investeerimistegevuse eelarve koosneb investeerimistegevuse tuludest ja investeerimistegevuse kuludest. Tuludeks on põhivara müük, saadavad toetused põhivara soetuseks, osaluste ning muude aktsiate müük, tagasilaekuvad laenud ja finantstulud. Investeerimistegevuse eelarve kuludeks on põhivara soetus, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine, osaluste ning muude aktsiate soetus, antavad laenud ja finantskulud. Investeeringute finantseerimiseks on võimalik kasutada kolme allikat: omavahendeid, laenude võtmist ning toetusi. Üldjuhul nõuavad toetused ka omaosaluse olemasolu.

Eelarve tulud ja kulud on arvestatud selliselt, et vallal oleks piisav investeeringuvõime. Investeerimise võimekus peaks olema selline, et eelarve tulem tagab eelnevalt võetud laenude teenindamise ja uute investeeringute teostumise. Tulenevalt laenude tagasimaksetest ei ole vaba raha piisavalt, et ehitada suuremaid objekte omavahenditest. Nende käiku andmiseks tuleb võtta täiendavat laenu või leida teisi võimalusi.

Tabel 5 Investeermistegevus aastatel 2022-2027 eurodes

Peipsiääre vald	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Investeermistegevus kokku	-841 915	-1 112 721	-278 550	-209 600	-329 500	-579 500
Põhivara müük (+)	103 909	150 000	160 000	240 000	240 000	100 000
Põhivara soetus (-)	-1 758 265	-1 442 964	-608 850	-690 000	-980 000	-980 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-792 692	-1 067 964	-238 850	-240 000	-360 000	-460 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	965 573	375 000	370 000	450 000	620 000	520 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-94 464	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0	0	0	0	0
Antavad laenud (-)	0	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	261	600	300	400	500	500
Finantskulud (-)	-58 929	-105 357	-110 000	-120 000	-120 000	-130 000

Investeermistegevuse eelarve on kogu strateegia perioodil negatiivne, st kulud ületavad investeermistegevuseks saadavaid tulusid. Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine on toetused, millede laekumine sõltub konkreetsest projektist.

Finantstulud ja –kulud on intressitulud ja –kulud. Finantskulude kasv tuleneb vajadusest võtta laenu ja 2023 aasta Euribori kiirest kasvust. Kuna strateegia perioodil on planeeritud võlakoozumise suurenemine, hakkavad seetõttu suurenema ka valla poolt tasutavad intressimaksud. Investeeringute tegemise võimekus sõltub valla omafinantseerimise võimekusest.

Eelarvestrateegias on arvestatud järgmiste arengukavas sisalduvate projektide teostamine, esitatud on hinnangulised summad.

Tabel 6 Investeeringud valdkondade ja tuluallikate lõikes 2023-2027

Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	0	35 000	50 000	50 000	120 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		35 000	50 000	50 000	120 000
02 Riigikaitse	0	0	0	40 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				40 000	

03 Avalik kord ja julgeolek		0		0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
04 Majandus		407 564	537 350	330 000	325 000	505 000
<i>sh toetuse arvelt</i>			370 000	250 000	250 000	325 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		407 564	167 350	80 000	75 000	180 000
05 Keskkonnakaitse		30 000	0	15 000	15 000	20 000
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		30 000		15 000	15 000	20 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus		610 000	10 000	15 000	30 000	40 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		375 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		235 000	10 000	15 000	30 000	40 000
07 Tervishoid		0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
08 Vaba-aeg, kultuur ja religioon		35 400	0	250 000	300 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				200 000	250 000	75 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		35 400	0	50 000	50 000	25 000
09 Haridus		360 000	11 500	30 000	220 000	180 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					120 000	120 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		360 000	11 500	30 000	100 000	60 000
10 Sotsiaalne kaitse		0	15 000	0	0	15 000
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			15 000			15 000
KÕIK KOKKU		1 442 964	608 850	690 000	980 000	980 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		375 000	370 000	450 000	620 000	520 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		1 067 964	238 850	240 000	360 000	460 000

Suuremad investeeringuobjektid

Kallaste keskväljak		20 000	502 250	300 000	300 000	300 000
<i>sh toetuse arvelt</i>			370 000	250 000	250 000	250 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		20 000	132 250	50 000	50 000	50 000
Kallaste ÜVK		480 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		330 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		150 000				
Alatskivi lasteaed parkla ja mänguväljak		80 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		80 000				
Alatskivi lasteaia päikesepaneelid		0	11 500	10 000	10 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						

sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			11 500	10 000	10 000	
Vallamaja renoveerimine		0	35 000	50 000	50 000	120 000
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			35 000	50 000	50 000	120 000

2.4 Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevus jaguneb:

- 1) kohustuste võtmine (+);
- 2) kohustuste tasumine (-).

2022. a lõpu seisuga oli valla laenukohustuste jääk 4 321 317 eurot. 2023 aastal refinantseeriti laenu summas 645 704 eurot (6 laenulepingu ülevaatamine ja üheks koondamine) ning aprillis võeti investeeringute katteks laenu summas 400 000 eurot. Peipsiääre Valla Volikogu otsuse alusel on lubatud 2023. aastal võtta investeerimislauu kuni 900 000 eurot. Finantseerimistegevus kohustiste all on kajastatud ka kapitalirendikohustused.

Vastavalt KOF-i §38 võib kohalik omavalitsus võtta laenu investeeringuteks ja põhivara soetuseks antavaks sihtfinantseeringuks ja see võimaldab tagada finantssuutlikkuse tulevaste projektide omafinantseerimiseks.

Tabel 7 Finantseerimistegevuse prognoos

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Peipsiääre vallavalitsus	488 313	530 173	20 000	150 000	250 000	100 000
Finantseerimistegevus	488 313	530 173	20 000	150 000	250 000	100 000
Kohustiste võtmine (+)	1 000 000	1 693 354	340 000	330 000	400 000	500 000
Kohustiste tasumine (-)	-511 687	-1 163 181	-320 000	-180 000	-150 000	-400 000

Netovõlakoormus on võlakohustuste ja likviidsete varade kogusumma vahe aruandeaasta lõpu seisuga. Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadus sätestab, et netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta kuuekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.

2.5 Sõltuv üksus

Sõltuv üksus on raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole

tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Peipsiääre valla konsolideerimisgruppi kuuluvad 100% valla omanduses olevad Vara Sport SA, Alatskivi Loss SA, Peipsiääre Hooldusravikeskus SA, Kallaste Arendus SA.

Tabel 8 Sõltuvad üksused kokku

Sõltuvad üksused KOKKU (konsolideeritud)	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	1 591 717	1 580 000	1 680 000	1 680 000	1 770 000	1 880 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	183 561	90 000	50 000	35 000	30 000	15 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud	0	0	0	0	0	0
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 507 242	1 510 000	1 575 000	1 575 000	1 660 000	1 760 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	124 459	140 000	150 000	150 000	160 000	170 000
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksud (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	84 475	70 000	105 000	105 000	110 000	120 000
Investeermistegevus kokku (+/-)	0	0	0	0	0	0
Eelarve tulem	84 475	70 000	105 000	105 000	110 000	120 000
Finantseerimistegevus (-/+)	0	0	0	0	0	0
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	84 475	70 000	105 000	105 000	110 000	120 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	0	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	394 764	464 764	569 764	674 764	784 764	904 764
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	0	0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)	0	0	0	0	0	0
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

2.6 Arvestusüksus

Finantsdistsipliini meetmed kehtivad kogu kohaliku omavalitsuse arvestusüksusele, kuhu kuuluvad lisaks kohaliku omavalitsuse üksusele ka konsolideerimisgruppi kuuluvad sõltuvad üksused.

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine kohaliku omavalitsuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja kinnipidamine netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulemi on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Põhitegevuse tulude ja kulude tasakaalu nõudest kinnipidamise nõue on täidetud. Põhitegevuse tulemi on positiivne. Tulemi prognoosil 2024–2027 aastateks on järgitud eelarve planeerimisel konservatiivset joont. Positiivne põhitegevuse tulemi on saavutatav vaid kulude kokkuhoiuga. Põhitegevuse kulusid vähendavate meetmetena on vallas toimunud valla hallatavate asutuste reorganiseerimine ja struktuuride optimeerimine.

Netovõlakoormus on võlakohustiste ja likviidsete varade suunamata jäägi vahe. Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude 10-kordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui 17

põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude 10-kordne vahe on väiksem kui 80% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 80% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Tabel 9 Arvestusüksus

Peipsiääre vallavalitsus	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	10 225 208	11 438 478	11 557 917	11 823 917	12 077 700	12 750 700
Põhitegevuse kulud kokku	10 004 301	11 368 478	11 452 917	11 648 917	11 867 700	12 075 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulemi	220 907	70 000	105 000	175 000	210 000	675 700
Investeeringustegevus kokku	-841 915	-1 112 721	-278 550	-209 600	-329 500	-579 500
Eelarve tulemi	-621 008	-1 042 721	-173 550	-34 600	-119 500	96 200
Finantseerimistegevus	488 313	530 173	20 000	150 000	250 000	100 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	147 192	-187 475	-153 550	115 400	130 500	196 200
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	279 887	325 073	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	934 667	747 192	593 642	709 042	839 542	1 035 742

Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	4 321 317	4 851 490	4 871 490	5 021 490	5 271 490	5 371 490
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	3 386 650	4 104 298	4 277 848	4 312 448	4 431 948	4 335 748
Netovõlakoormus (%)	33,1%	35,9%	37,0%	36,5%	36,7%	34,0%
Netovõlakoormuse ülemäär (eurodes)	8 180 166	9 150 782	9 246 334	8 867 938	8 454 390	8 287 955
Netovõlakoormuse ülemäär (%)	80,0%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	4 793 516	5 046 484	4 968 485	4 555 490	4 022 442	3 952 207

Arvestusüksuse põhitegevuse tuludest ja kuludest on välja arvatud omavahelised tehingud.

3. KOKKUVÕTE

Käesolev eelarvestrateegia on koostatud 2023. aasta esimese poolaasta tulemuste baasil prognoosides aastateks 2024-2027 arengukava tegevuskavas toodud tegevuste elluviimist.

Eelarvestrateegia perioodi põhitegevuse tulud on prognoositud suhteliselt konservatiivselt tagamaks valla finantsstabiilsuse ja jätkusuutliku arengu. Eelarvestrateegia seob arengukavas toodud strateegiliste eesmärkide täitmise ning vastavad tegevused ja investeeringud realselt olemasolevate ressursidega. Jätkusuutliku majandamise, investeerimise ja omafinantseeringute tagamiseks peab investeerimisvõimekus pikas perspektiivis perioodi keskmisena olema positiivne.

Peipsiääre vald ja konsolideerimisgrupi üksused on finantsseisukohas, mis võimaldab ning mida arvestades peaks järgneval neljal aastal teostama valla arengu seisukohalt olulisi ja tulevikus kaudset tulu toovaid investeeringuid. Tähelepanu peab olema kulude pideval jälgimisel, et tagada tegevuskava täitmine ja jätkusuutlik tegevus.

Samas on Peipsiääre vald väga tundlik väliskeskonnast tulenevatele muutustele – eelarve tulude võimalik vähenemine, mis eelkõige on seotud maksumaksjate arvu vähenemisega või inimeste sissetulekute kasvutempo langusega. Kõige raskemini prognoositav tululiik ongi üksikisiku tulumaks. Peipsiääre vallas moodustab tulumaks põhitegevuse tuludest ca 47 protsenti. Valla tulude jaoks on risk, kui riik muudab tulude laekumist reguleerivad seadusi.

Eelarvestrateegia kinnitab, et Peipsiääre vald on võimeline oma tegevusi finantseerima ja võetud kohustisi tasuma.